

בבית המשפט העליון

רע"א 2241/22

לפני: כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המבקשת: דניאלה אביטל באבי

נגד

המשיבים: 1. מיכאל מישל מכלוף באבי
2. עו"ד קרן אוגיניץ
3. כונס הנכסים הרשמי

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע בבאר שבע מיום 31.1.2022 בפש"ר 31-13-07-20206 שניתנה על ידי כבוד השופט ג' דניאל

בשם המבקשת: עו"ד אסף לפלר
בשם המשיבה 2: בעצמה
בשם המשיב 3: עו"ד חיים זקס

החלטה

לפניי בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט ג' דניאל) מיום 31.1.2022 בפש"ר 31-13-07-20206, בגדרה נדחתה בקשת המבקשת לביטול הליך פשיטת הרגל בעניינו של המשיב 1 (להלן: המשיב) עקב אי-תשלום מזונותיהם הקצובים של ילדיהם הקטינים.

הרקע לבקשה

1. המבקשת והמשיב נישאו בשנת 2002, ולהם ארבעה ילדים קטינים, אשר שלושה מהם זקוקים לתמיכה רפואית. בשנת 2013 נפתח בעניינו של המשיב הליך חדלות פירעון. ביום 11.7.2013 ניתן צו לכינוס נכסי המשיב, וביום 14.3.2016 הכריז בית המשפט המחוזי על המשיב כפושט רגל ומינה את עו"ד קרן אוגיניץ כנאמנת לנכסיו (להלן: הנאמנת). נגד המשיב הוגשו תביעות חוב מאושרות בסך של למעלה מ-5 מיליון

נח, וכחצי מיליון נח בדין קדימה. בשנת 2020 נפרדו המבקשת והמשיב, וביום 10.6.2020 חייב בית המשפט לענייני משפחה את המשיב בתשלום מזונות זמניים ובהוצאות מדור לארבעת ילדיו.

2. ביום 26.10.2020 הגישה המבקשת לבית המשפט המחוזי בקשה לקציבת מזונות הקטינים לפי סעיף 128(א) לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980 (להלן: הפקודה), שנסמכה על החלטתו של בית המשפט לענייני משפחה. בהחלטתו מיום 14.1.2021 אימץ בית המשפט המחוזי את המלצת הנאמנת, והורה על קציבת מזונות הקטינים לסך של 4,300 נח בחודש.

3. בחלוף כשנה, ביום 7.1.2022, הגישה המבקשת בקשה לביטול הליך פשיטת הרגל, בה טענה כי מאז קציבת המזונות ועד למועד הגשת הבקשה נמנע המשיב מתשלום מזונות הקטינים, באופן שחוב המזונות הקצובים עמד על סך כ-51,000 נח, נכון למועד הגשת הבקשה. מנגד, טען המשיב כי בפני בית המשפט לענייני משפחה תלויה ועומדת בקשה שהגיש להפחתת דמי המזונות וכי יש להמתין עד להכרעה סופית בבקשתו. הנאמנת טענה כי אין להורות על ביטול הליך פשיטת הרגל וכי המשך ההליך נדרש לתועלת הנושים. כן ציינה הנאמנת כי המשיב אינו רשאי לעשות דין לעצמו ולהימנע מתשלום המזונות הקצובים עד להכרעה בבקשתו להפחתתם. בדיון שנערך ביום 10.1.2022 הוסיף בא כוחה של המבקשת וטען כי יש לאפשר לה לגבות את חוב המזונות לפני נושים אחרים למרות שחוב המזונות נוצר מאוחר לחובות אלה.

החלטת בית המשפט המחוזי מושא בקשת רשות הערעור

4. בהחלטתו מיום 31.1.2022 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה לביטול הליך פשיטת הרגל. בית המשפט המחוזי קבע כי אין מקום לבטל את הליך פשיטת הרגל נוכח הפעולות שננקטו למימוש נכסי החייב, וכי "ככל שאומנם קיים פסק מזונות והחייב אינו מקיימו, ולא קיבל היתר מהערכאה המוסמכת לפסיקת המזונות להפחית או להימנע מהתשלום, אזי אין מקום למנוע מהמבקשת נקיטה בהליכים לגביית המזונות המגיעים לקטינים". בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי המבקשת רשאית לנקוט בהליכי גבייה "כל עוד אין באלו כדי להתייחס לנכסי החייב (שהוקנו כבר לקופת פשיטת הרגל בעת הכרזתו כפושט רגל)". כן ציין בית המשפט המחוזי ש"יש להניח כי במסגרת הליכי גבייה, ככל שהמבקשת זכאית לקבלת מזונות ואלו לא שולמו, קיימות סנקציות נוספות מלבד מימוש נכסים אשר המבקשת תוכל לנקוט בהן לצורך קידום הגבייה".

על החלטה זו נסובה הבקשה דנן.

הבקשה לרשות ערעור

5. בבקשה לרשות ערעור, טוענת המבקשת כי החלטתו של בית המשפט המחוזי אשר מורה לה לנקוט בהליכי גבייה מחוץ להליך פשיטת הרגל, מותרת אותה, הלכה למעשה, ללא כל יכולת להיפרע מן המשיב. המבקשת טוענת כי יש להורות על ביטול החלטתו של בית המשפט המחוזי ועל ביטול הליך פשיטת הרגל. לחילופין, טוענת המבקשת כי יש לאפשר לה לפעול לפירעון חוב המזונות, ולהבטחת מזונות הקטינים לעתיד, מנכסי המשיב המצויים במימוש או אלה המצויים בקופת הכינוס. המבקשת טוענת כי סעיף 128(א) לפקודה מאפשר לזכאי למזונות לגבותם מתוך נכסי החייב וכי החלטת בית המשפט המחוזי מונעת ממנה לגבות את המזונות הקצובים מתוך נכסי החייב, תוצאה שתותיר את ילדיהם ללא מזונות כלל.

6. הנאמנת מתנגדת לבקשה וטוענת כי המבקשת לא הוכיחה שהמשיב לא שילם לה את דמי המזונות הקצובים, וכי טענותיה בהקשר זה הועלו רק בחלוף כשנה מעת שנקצבו מזונות הקטינים. כן נטען כי גם אם המבקשת תוכיח שהמשיב לא שילם לה את דמי המזונות שנקצבו, מדובר בחוב שנוצר לאחר המועד שבו ניתן צו הכינוס ועל כן זכויותיהם של נושי המשיב קודמות "ביחס לכל זכות מאוחרת אחרת, אם קיימת". לדבריה, למשיב מספר נכסים שלא הוקנו לנושיו ומכאן שהמבקשת רשאית לפעול לגביית המזונות מנכסים אלה ואף מתוך שכרו החודשי. עוד טוענת הנאמנת כי ביטול הליכי פשיטת הרגל בעניינו של המשיב יביא לכך שהוא יצא נשכר.

7. כונס הנכסים הרשמי (להלן: הכנ"ר) סבור כי הדין עם המבקשת, וזאת בשים לב למעמדו המיוחד של חוב מזונות בהליך פשיטת רגל, אשר נועד לספק למי שתלויים בחייב את הצרכים הדרושים להם לקיומם היום יומי. לעמדתו, בית המשפט של פשיטת רגל מוסמך להורות, מכוח סעיף 128 לפקודה, על גביית חוב מזונות שנצבר לאחר מתן צו הכינוס, מתוך הכנסות החייב או מתוך נכסיו, אף אם מדובר בנכסים שהוקנו לנאמן במסגרת הליכי פשיטת הרגל. לגישתו, הפניית המבקשת להליכי גבייה עקרים מחוץ להליך פשיטת הרגל, או נקיטת סנקציות נגד החייב ללא אפשרות לנקוט בהליכי גבייה ישירים מתוך נכסי החייב, אינם מספקים מענה וסעד ראוי ההולם את אופיו המיוחד של חוב המזונות. הכנ"ר מציין כי חוב מזונות שוטף אינו חוב בר תביעה בהליך פשיטת הרגל, ועל כן סעיף 128 לפקודה מקנה לבית המשפט של פשיטת רגל סמכות ייחודית לגבות חוב זה בתוך הליך פשיטת הרגל, מתוך נכסי החייב או מהכנסותיו. זאת, על מנת

להבטיח כי התשלומים יועברו לזכאים למזונות באופן שוטף ולא רק בסיומם של הליכי פשיטת הרגל. בסיכומו של דבר, הכנ"ר סבור כי אין מקום להורות על ביטול הליך פשיטת הרגל אך כי יש להורות על החזרת התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שזה יורה על אופן גביית חוב המזונות השוטף בתוך הליך פשיטת הרגל, מתוך נכסי החייב או הכנסותיו. זאת לאחר שיבחן את החלופות השונות תוך התאמתן לנסיבות המקרה הספציפי.

8. להשלמת התמונה יצוין, כי ביום 17.5.2022 הודיע בא כוחו של המשיב כי הוא אינו מייצג אותו יותר, וביום 8.6.2022 הוסיף וציין לבקשת בית המשפט (השופט ש' שוחט) כי יידע את המשיב שעליו להגיש תשובה לבקשת רשות הערעור דנן. המשיב לא הגיש את תשובתו לבקשה דנן, חרף חלוף המועד שניתן לו לצורך כך.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בבקשה ובתשובות לה, החלטתי לדון בבקשת רשות הערעור כאילו ניתנה רשות ערעור והוגש ערעור על פי הרשות שניתנה. דין הערעור להתקבל בחלקו, הכל כמפורט להלן.

10. סעיף 128(א) לפקודה מעגן את סמכותו של בית המשפט של פשיטת רגל להקציב סכומי כסף לאדם הזכאי למזונות מהחייב, וזו לשונו:

“ניתן צו כינוס, רשאי בית המשפט, לפי בקשתו של אדם שמגיעים לו מחייב על פי פסק דין מזונות שזמן פרעונם חל אחרי מתן צו הכינוס, להקציב לאותו אדם מזמן לזמן מתוך נכסי החייב או מתוך הכנסותיו סכומי כסף שימצא לנכון”.

הוראה זו עוסקת בחיובי מזונות שמועד פירעונם חל לאחר מתן צו הכינוס, היינו חיובי מזונות להווה ולעתיד (להלן: מזונות הווה). כידוע, הפקודה מבחינה בין שני סוגים עיקריים של חיובי מזונות – חיובי מזונות שמועד פירעונם חל בתקופה שלפני מתן צו הכינוס (להלן: מזונות עבר) לבין חיובי מזונות שמועד פירעונם חל לאחר מתן צו הכינוס (ראו: ע"א 7092/13 ת.מ.ד. נ' י.מ., פסקה 26 (12.10.2015)). חוב מזונות עבר הינו חוב בר תביעה בהליך פשיטת רגל ומעמדו הייחודי בא לידי ביטוי בכך שנושה הזכאי למזונות עבר זוכה לעדיפות – דין קדימה – בחלוקת נכסי פושט הרגל מכוח הוראת סעיף 78(3)(ד) לפקודה (ראו: ש"ס). לעומת זאת, חיובי המזונות להווה אינם בגדר חוב בר תביעה בהליך פשיטת הרגל. על כן, משעה שניתן צו כינוס בעניינו של חייב, הוא מנוע מלשלם דמי

מזונות שחויב בהם, מבלי שסכום המזונות הוקצב על-ידי בית המשפט של פשיטת הרגל (ראו: רע"א 3239/18 בנזקד נ' גבור, פסקה 9 (31.5.2018)).

11. תכליתו של הליך הקצבת המזונות היא לאזן בין האינטרסים השונים של הליך פשיטת הרגל, ובין היתר, בין האינטרס של כלל הנושים, לבין האינטרס של הזכאים למזונות (ראו: רע"א 3177/19 אטיאס נ' אטיאס, פסקה 14 (23.6.2019); ע"א 5628/14 סלימאן נ' סלימאן, פסקה 14 (26.9.2016)). במסגרת איזון אינטרסים זה, בית המשפט של פשיטת רגל אינו מחויב לסכום המזונות שנפסק בפסק הדין שהורה על תשלום המזונות, והוא רשאי להקציב סכום מופחת מסכום זה. עם זאת, סעיף 128 נועד לאפשר לזכאים למזונות הווה לקבל מזמן לזמן סכומי כסף אשר ישמשו למחייתם בתקופה בה מצוי החייב בהליך פשיטת רגל (ראו: בע"מ 2255/19 פלוני נ' פלוני, פסקה 24 (23.2.2020)). זאת, בשים לב גם לכך ש"גבייתו של חוב מזונות לעתיד מחייב המצוי בהליך פשיטת רגל, עשויה להתברר כמלאכה עקרה. זאת היות שבתקופה זו כלל נכסי החייב מוקנים לבעל התפקיד ומחולקים בין נושיו השונים" (ראו: שם, בפסקה 28).

12. סעיף 128 לפקודה מורה כי מי שנקבע לגביו בפסק דין של הערכאה המוסמכת כי הוא זכאי למזונות, רשאי לפנות לבית המשפט של פשיטת רגל ולבקש להקציב לו מזמן לזמן סכומי כסף מתוך נכסי החייב או מתוך הכנסותיו. משמע – המזונות הקצובים עשויים להיגבות מתוך קופת פשיטת הרגל עצמה, או מתוך הכנסותיו של החייב (ראו, למשל: רע"א 892/18 פלוני נ' פלוני, פסקה 11 (17.4.2018); רע"א 6749/13 פלוני נ' עו"ד איתן ארז (27.3.2014)). במסגרת האיזון שעורך בית המשפט של פשיטת רגל בין זכויות הצדדים, לרבות בשאלת אופן גביית המזונות הקצובים, עליו ליתן דעתו לסכום החובות של החייב, לסכום המזונות שעליו לשלם מדי חודש, לסכום המצוי בקופת פשיטת הרגל וכן להכנסותיו השוטפות של החייב (ראו: ע"א 8015/12 פלוני נ' פלוני, פסקה 7 (21.2.2013)). יוער כי הקצבת מזונות לפי סעיף 128 היא בעלת אופי זמני ונתונה לשינוי מעת לעת, בהתאם לשינוי נסיבותיו של החייב (ראו: ע"א 8993/04 פלוני נ' פלוני, פסקה 7 (20.9.2007)). בהתאם לכך בית המשפט רשאי אף לשנות את החלטתו ביחס למקור הגבייה של הקצבת המזונות.

13. בענייננו, המבקשת הגישה לבית המשפט המחוזי בקשה להקצבת מזונות הקטינים. בית המשפט המחוזי, בהחלטתו מיום 14.1.2021, הקציב את מזונות הקטינים לסך של 4,300 ₪ בחודש. החלטתו של בית המשפט המחוזי לא כללה קביעה מפורשת באשר לאופן גביית המזונות הקצובים אולם נקבע כי "על החייב להעביר את דמי המזונות הקצובים עד ל-10 בכל חודש ועליו לצרף לדוחות אשר מחובתו להגיש אסמכתא על תשלום

המזונות שנקצבו". בהמשך לכך, ומשהמשיב לא שילם את המזונות הקצובים פנתה המבקשת כאמור לבית המשפט המחוזי בבקשה להורות על ביטול הליך פשיטת הרגל. בהחלטה מושא הבקשה קבע בית המשפט המחוזי כי אין מקום להורות על ביטול ההליך, אך כי המבקשת רשאית לנקוט בהליכים לגביית המזונות המגיעים לקטינים, ובלבד שהליכים אלו לא יינקטו כלפי נכסי המשיב, זאת בהיותם מוקנים לקופת פשיטת הרגל.

14. קביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה על המבקשת לפעול לגביית חוב המזונות השוטף מחוץ להליך פשיטת הרגל, ומבלי שתוכל להיפרע מהנכסים שהוקנו לקופת פשיטת הרגל אינה עולה בקנה אחד עם המנגנון הקבוע בסעיף 128, אשר מעניק לבית המשפט של פשיטת רגל את הסמכות להורות על הקצבת חוב המזונות מתוך נכסי החייב או מתוך הכנסותיו, ובכלל זה להורות על גביית החוב מהכספים המצויים בקופת הכינוס. מהחלטתו של בית המשפט המחוזי עולה הרושם כי בית המשפט סבר שלא ניתן להורות על גביית חוב המזונות הקצובים מתוך נכסי החייב שהוקנו לקופת פשיטת הרגל, ומכל מקום לא עולה מהחלטתו כי שקל את הנתונים ואת השיקולים הדרושים לשם הכרעה בסוגיה זו. משהדבר לא נעשה, אין מנוס אלא לבטל את החלטתו ולהשיב את הבקשה לבחינה מחודשת.

נוכח האמור, אני מקבלת את הערעור בחלקו, ומורה על ביטול החלטת בית המשפט המחוזי מיום 31.1.2022. הדיון יוחזר לבית המשפט המחוזי על מנת שיבחן את האפשרות לגביית חוב המזונות הקצובים מתוך נכסי החייב או מהכנסותיו במסגרת הליך פשיטת הרגל.

בנסיבות דנן, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י"ח בתמוז התשפ"ב (17.7.2022).

ש ו פ ט ת